NORAKSTS
Lieta Nr.A420493811
A04938-11/20

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 24.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I.Višķere,

piedaloties pieteicējai *E.N.*, pieteicējas pārstāvim zvērinātam advokātam Vladimiram Terehovičam, kā arī atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes pārstāvei *K.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja pieteicējas sūdzību par Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2011.gada 7.aprīļa lēmumu Nr.1670, kā arī par iestādes rīcību šā lēmuma pieņemšanas gaitā un pieteicējas lūgumu noteikt atlīdzinājumu par viņai nodarīto morālo kaitējumu Ls 5000 apmērā un mantiskajiem zaudējumiem (izdevumiem par juridisko palīdzību un dokumentu kopiju izgatavošanu) Ls 1800,98 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 12.februārī ap plkst.10.00 pieteicēja konstatēja, ka viņai piederošajam transportlīdzeklim Opel Omega, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, kas atradās aiz ēkas Rīgā, Brīvības gatvē 428, bija sabojātas kreisās puses abas durvis un atpakaļskata spogulis.

2011.gada 12.februārī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas pārvaldes jaunākais inspektors uz pieteicējas paskaidrojuma pamata sastādīja Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu Nr.EZ 233593, kurā norādīja, ka 2011.gada 12.februārī plkst.10.17 Brīvības gatves 428 pagalmā nenoskaidrots vadītājs vadīja nenoskaidrotu transportlīdzekli, uzbrauca stāvošam transportlīdzeklim Opel Omega, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, un no notikuma vietas aizbrauca nenoskaidrotā virzienā. Transportlīdzeklim Opel Omega, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/,* bojāts kreisais aizmugures skata spogulis. Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā citstarp arī norādīts, ka liecinieki uz vietas nepieteicās. Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolam pievienota arī Ceļu satiksmes negadījuma shēma, kur atspoguļots transportlīdzekļa Opel Omega, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/,* novietojums ceļu satiksmes negadījuma brīdī attiecībā pret tuvumā esošajiem objektiem.

Pieteicēja parakstījusies par to, ka iepazinusies un piekrīt Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolam.

[2] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas galvenā inspektore 2011.gada 14.februārī rezolūcijas veidā pieņēma lēmumu Nr.050/EZ233593 par atteikšanos uzsākt administratīvo lietvedību (turpmāk arī – sākotnējais lēmums), pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 238.[1]pirmās daļas 2.punktu un 239.panta 1.punktu *(19.lietas lapa).*

[3] Pieteicēja, nepiekrītot sākotnējam lēmumam apstrīdēja to augstākā iestādē*(15.lietas lapa).*

Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā norādījusi turpmāk minēto.

[3.1] Konkrētajā gadījumā nav tiesiski atteikt uzsākt administratīvo lietvedību, pamatojoties uz LAPK 239.panta 1.punktu, kas paredz, ka lietvedību administratīvajā

pārkāpuma lietā nevar uzsākt, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva, jo notikums ir fiksēts Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā Nr.EZ 233593, protokolam pievienota arī fototabula un ar šo nodarījumu pieteicējai nodarīts materiālais zaudējums vismaz Ls 250 apmērā. Atbildība par šāda veida nodarījumiem paredzēta, piemēram, LAPK 149.^{8}pantā, kā arī Krimināllikuma 185.pantā.

[3.2] No lietas materiāliem konstatējams, ka atbildētājs nav veicis nekādas darbības, lai noskaidrotu nodarījumā vainojamo personu un citus ar notikumu saistītos apstākļus. Notikuma vieta atrodas pie veikala „Maxima", pie kura sienas piestiprinātas videonovērošanas kameras, pretī notikuma vietai atrodas veikala dienesta izeja, kā arī dzīvojamās ēkas. Līdz ar to ir iespējams noskaidrot notikušā lieciniekus u.tml.

[4] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietniece 2011.gada 7.aprīlī ar lēmumu Nr.1670 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) noraidīja pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu un sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu *(6.-7.lietas lapa).*

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar šādiem argumentiem:

[4.1] Konkrētajā situācijā nebija un nav iespējams noskaidrot konkrētu automobili, kas nodarījis bojājumus automobilim Opel Omega, līdz ar to ceļu satiksmes negadījuma lietā nav iespējams konstatēt administratīvā pārkāpuma subjektu.

[4.2] Atbildētājs veica negadījuma vietas apsekošanu, fotografēšanu, kā arī aptaujāja veikala „Maxima" apsardzes darbinieku.

Tika konstatēts, ka pie Brīvības gatves nama Nr.428A (veikals „Maxima"), pagalma pusē pie iebrauktuves no Silciema ielas, ir uzstādītas divas ārējās novērošanas video kameras, taču aptaujājot veikala „Maxima" apsardzes darbinieku par iespēju noskatīties video ierakstu, tika saņemta informācija, ka laika posmā, kad iespējams notika ceļu satiksmes negadījums, ārējās novērošanas video kameras tehnisku iemeslu dēļ ierakstu neveica. Līdz ar to noskaidrot negadījumu izraisījušo automobili un tā valsts reģistrācijas numura zīmi nav iespējams.

[4.3] Aptaujāt Brīvības gatves nama Nr.428A pagalma tuvumā esošo ēku iedzīvotājus nav lietderīgi, jo, ja kāds no iedzīvotājiem būtu redzējis ceļu satiksmes negadījumu un fiksējis negadījumu izraisījušā transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numura zīmi, tad viņš par to būtu informējis policiju vai arī transportlīdzekļa Opel Omega vadītāju (piemēram, novietojot zīmīti ar jebkādu informāciju).

[5] 2011.gada 21.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu *(3.lietas lapa).*

Pieteikumā pieteicēja norādījusi, ka atbildētāja amatpersonu rīcība, pieņemot prettiesisku un nepamatotu pārsūdzēto lēmumu, vērtējama kā nekonsekventa un prettiesiska iestādes faktiskā rīcība, kas apdraud pieteicējas likumīgās tiesības un intereses, grauj ticību, ka Valsts policija aizsargā sabiedrības un privātpersonu tiesības un intereses un darbojas saskaņā ar likuma prasībām.

Līdz ar to pieteikumā lūgts atcelt pārsūdzēto lēmumu, kā arī piedzīt no iestādes par labu pieteicējai atlīdzinājumu par nodarīto morālo kaitējumu Ls 5000 apmērā.

[6] 2011.gada 27.maijā tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(13.-14.lietas lapa)*, kurā atbildētājs norādījis, ka pieteikumu (sūdzību) neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem, kas atspoguļoti šā sprieduma 4.punktā.

[7] 2011.gada 30.maija tiesas sēdē pieteicēja iesniedza pieteikuma papildinājumus *(37.lietas lapa)*, no kuriem izriet, ka, pieteicējas ieskatā, viņa ir vērsusies tiesā ar pieteikumu par iestādes faktisko rīcību, kuras sekas ir pārsūdzētais lēmums (atteikums ierosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību), līdz ar to viņa tiesai lūdz atzīt par prettiesisku iestādes faktisko rīcību un atcelt tās radītās prettiesiskās sekas – pārsūdzēto lēmumu. Vienlaikus

pieteicēja savos pieteikuma papildinājumos norādījusi, ka viņai ir radušies arī mantiskie zaudējumi – izdevumi par viņai sniegto juridisko palīdzību.

2011.gada 30.septembra tiesas sēdē pieteicēja iesniedza tiesai pieteikuma papildinājumus *(59.lietas lapa)*, kuros precizēta ar juridiskās palīdzības saņemšanu saistīto izdevumu atlīdzinājumu summa. Papildinājumos pieteicēja norādījusi, ka pārsūdzētais lēmums ir viņai nelabvēlīgs akts, kura izdošanā iestāde nodemonstrējusi policijas darbinieku korporatīvo solidaritāti, kā arī visatļautības un nesodāmības klaju nostāju. Šādos apstākļos pieteicējai radušās saprātīgas šaubas par savām spējām bez augsti kvalificēta speciālista palīdzības aizstāvēt tiesā savas likumīgās tiesības un intereses, līdz ar to viņa lūgusi juridisko palīdzību advokātam (savam pārstāvim Vladimiram Terehovičam). Advokāta palīdzība pieteicējai kopumā izmaksājusi Ls 1800. Papildus tam tiesas procesa ietvaros pieteicējai bijuši izdevumi saistībā ar dokumentu kopēšanu Ls 0,98 apmērā. Līdz ar to pieteicēja lūgusi atlīdzināt viņai radītos mantiskos zaudējumus Ls 1800,98 apmērā.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumā un tā papildinājumos ietvertos prasījumus uzturēja uz tajos norādīto argumentu pamata.

Papildus pieteicēja un pieteicējas pārstāvis norādīja turpmāk izklāstītos apsvērumus:

[8.1] Iestādes rīcība, pieņemot nepamatotu un prettiesisku lēmumu, vērtējama kā valsts amatpersonu bezdarbība, nekonsekventa un prettiesiska darbība, kā arī kā mēģinājums slēpt noziedzīgu nodarījumu un palīdzēt vainīgajām personām izvairīties no atbildības, un šāda iestādes rīcība grauj ticību, ka Valsts policija darbojas saskaņā ar likuma prasībām. Šī rīcība liecina par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, dienesta nozieguma izdarīšanu.

[8.2] Iestāde nepamatoti konkrēto notikumu interpretējusi kā ceļu satiksmes negadījumu. Iestādei bija jāvērtē ne tikai tas, vai konkrētajā gadījumā noticis administratīvais pārkāpums, bet arī tas, vai konkrētajā gadījumā noticis noziedzīgs nodarījums. Iestāde nav ievērojusi likuma "Par policiju" 10.panta pirmās daļas 4.punkta normu, kas noteic, ka policijas darbinieka pamatpienākumi atbilstoši dienesta kompetencei ir veikt izmeklēšanu, nodrošināt noteiktā kārtībā kriminālistikas speciālista piedalīšanos izmeklēšanas darbībās. Iestāde nav ievērojusi likuma "Par policiju" 3.pantā teikto, ka policijas uzdevumi ir garantēt personu un sabiedrības drošību un atklāt noziedzīgus nodarījumus, meklēt personas, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu.

[8.3] Iestādes amatpersonas, apskatot notikuma vietu, nav meklējušas un nav izņēmušas nekādas pēdas, ar kuru palīdzību varētu noskaidrot vainīgās personas, nav izmantojušas Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja iespējas. Iestāde vainīgo personu atrašanai nav izmantojusi operatīvās darbības iestāžu palīdzību (piemēram, aģentu iesaistīšanu).

[8.4] Iestādes norādīto, ka ir veikta atkārtota notikuma vietas apskate un fotografēšana, ka ir aptaujāts veikala "Maxima" apsargs un iegūta informācija par veikala "Maxima" video novērošanas kamerām, neapliecina nekādi pierādījumi, jo par šādu darbību veikšanu nav sastādīti attiecīgi protokoli. Lietā esošajām fotogrāfijām nav norādīts sastādīšanas laiks un vieta, persona, kas tās uzņēmusi, tiesai iesniegtajā kompaktdiskā ir nezināmas izcelsmes attēli. Līdz ar to policijas apgalvojumi vērtējami kā dienesta viltojums. Lietā nopratinātā liecinieka liecības vērtējamas kā meli. Apšaubāms, vai liecinieks vispār bijusi tā persona, kurai bijis uzdots izmeklēt konkrēto lietu. Iestāde ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 150.panta otrās daļas normu, kas noteic, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu.

[8.5] Iestādes nostāja, ka tuvējo māju iedzīvotāju aptaujāšana būtu nelietderīga, vērtējama kā iestādes prettiesiska, nepamatota bezdarbība. Tas, ka aculiecinieki nav pieteikušies paši, nenozīmē, policija var nepildīt savus pienākumus un nemeklēt pierādījumus.

[8.6] Iestāde, pieņemot sākotnējo lēmumu, norādīja, ka administratīvā pārkāpuma lietvedības ierosināšana tiek atteikta, pamatojoties uz LAPK 239.panta 1.punktu, tomēr no šī rezolūcijas veidā noformētā lēmuma nav saprotams, vai līdz ar to atteikums ierosināt lietvedību

saistīts ar to, ka nav bijis notikuma vai ar to, ka nav konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs. Līdz ar to, pieteicējas ieskatā, sākotnējais lēmums ir nepamatots un prettiesisks.

[8.7] Iestāde, pieņemot sākotnējo lēmumu, nokavēja LAPK 238.[1]panta pirmajā daļā noteikto diennakts termiņu. Proti, pieteicēja par notikumu bija paziņojusi 2011.gada 12.februārī, bet sākotnējais lēmums (rezolūcija par atteikšanos ierosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību) tika pieņemts tikai 2011.gada 14.februārī.

[8.8] Iestāde pieteicējai sākotnējo lēmumu nebija paziņojusi – pieteicēja par to uzzināja vienīgi pēc tam, kad pati izrādīja iniciatīvu un interesējās par to, kāds lēmums saistībā ar konkrēto notikumu iestādē pieņemts. Pieteicējas ieskatā, iestāde tādējādi pārkāpusi Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta septītās daļas normu, kurā teikts, ka valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību un šis nosacījums it īpaši attiecas uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības un tiesiskās intereses īstenotā vai plānotā darbība skar vai var skart.

[8.9] Iestādes prettiesiskā rīcība ir nodarījusi pieteicējai būtisku morālo kaitējumu. Morālā kaitējuma būtiskumu pieteicēja pamato ar šādiem apstākļiem:

[8.9.1] pieteicēja ir tiesību zinātņu doktore, vairāku zinātnisko publikāciju autore un līdzautore, zvērināta advokāte, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes pasniedzēja, publiska persona ar ilgstoši pozitīvu reputāciju, plaši pazīstama juridiskās izglītības sfērā un tiesībsargājošo institūciju darbības sfērā. Pieteicēja ir sociāli vērtīgs cilvēks ar augstu godaprātu un tikumisko pozīciju, ģimenes cilvēks, kas izaudzinājusi divus dēlus;

[8.9.2] iestāde, lai panāktu pieteicējai maksimālu morālo kaitējumu un dziļas ciešanas, ir nodemonstrējusi īpašu cinismu, klaji melojot, ka iestādes amatpersonas savu darbu ir veikušas pienācīgi. Iestāde ir izvēlējusies smalki izstrādātas metodes un līdzekļus, lai slēptu savu bezdarbību, nekonsekventumu un pretlikumīgu rīcību ar šķietamu aktivitāti;

[8.9.3] pieteicēja, ņemot vērā tiesiskās paļāvības principu, paļāvās, ka policijas rīcība būs tiesiska. Pieteicēja kā sociāli vērtīgs cilvēks ar augstu morālo stāju nav pelnījusi šādu iestādes nihilistisku un cinisku attieksmi. Šī attieksme pieteicējai sagādājusi negatīvus pārdzīvojumus un radījusi bezpalīdzības, neaizsargātības izjūtu, pieteicējai līdz ar to arī zudusi ticība Latvijas policijas apņēmībai aizsargāt sabiedrības un privātpersonu drošību saskaņā ar likuma prasībām.

[9] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata. Atbildētāja pārstāve uzsvēra, ka konkrētajā gadījumā iestādes amatpersonas ir darījušas visu saprātīgi iespējamo, lai noskaidrotu pieteicējas automašīnai bojājumus nodarījušo personu, tomēr tas objektīvi neesot bijis iespējams. Līdz ar to iestāde uzskata, ka konkrētajā gadījumā pamatoti atteikts uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību, jo nav bijis iespējams noskaidrot administratīvā pārkāpuma subjektu.

Motīvu daļa

I

[10] Vispirms, tiesas ieskatā, noskaidrojams jautājums par to, vai konkrētajā gadījumā pieteikums ir vērtējams kā sūdzība LAPK 238.[1]panta ceturtās daļas izpratnē vai kā pieteikums par iestādes faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē.

Pieteicēja tiesas sēdē uzsvēra, ka, viņas ieskatā, pārsūdzētais lēmums ir iestādes prettiesiskās faktiskās rīcības sekas, līdz ar to viņa tiesā ir vērsusies ar pieteikumu par iestādes faktiskās rīcības prettiesiskuma konstatēšanu un tostarp ir lūgusi tiesu novērst iestādes rīcības prettiesiskās sekas, atceļot pārsūdzēto lēmumu.

[11] Kā jau minēts, ar pārsūdzēto lēmumu ir atstāts negrozīts zemākas iestādes lēmums par atteikšanos uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību. Pieteicēja, nepiekrītot iestādes

nostājai un uzskatot, ka iestāde nav darījusi to, kas tai saskaņā ar tiesību normām bija jādara, lai noskaidrotu pieteicējas automašīnai bojājumus nodarījušo personu, vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt pārsūdzēto lēmumu. Pieteikuma papildinājumos pieteicēja precizēja, ka lūdz tiesu ne tikai atcelt pārsūdzēto lēmumu, bet arī atzīt iestādes pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas ietvaros veikto rīcību par prettiesisku faktisko rīcību un piedzīt atlīdzinājumu.

Tādējādi tiesa secina, ka procesa dalībnieku starpā ir strīds par to, vai konkrētajā gadījumā iestāde pamatoti atteicās uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību un vai iestādes rīcība, kas rezolutējās ar pārsūdzēto lēmumu, vērtējama kā tiesiska.

Tiesas ieskatā, no šāda tiesiskā strīda izrietošs prasījums nav uzskatāms par Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto prasījumu par iestādes faktisko rīcību. Minētais pamatojams ar turpmāk izklāstītajiem apsvērumiem.

[12] Ne katra iestādes rīcība ir faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē. Par faktisko rīcību atzīstama vienīgi tāda iestādes darbība vai bezdarbība, kas atbilst visām Administratīvā procesa likuma 89.pantā paredzētajām obligātajām pazīmēm.

Kā konsekventi atzīts administratīvo tiesu, tostarp Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrā, no Administratīvā procesa likuma 89.panta izriet, ka faktiskās rīcība ir iestādes rīcība (darbība vai bezdarbība), kas veikta publisko tiesību valsts pārvaldes jomā, kam piemīt galīgā noregulējuma raksturs un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu individuāli noteiktai vai nosakāmai privātpersonai, ja šai personai uz attiecīgo iestādes rīcību ir tiesības vai šī rīcība rada personai tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu *(sk. Faktiskās rīcības jēdziens – pazīmes un to interpretācija. Tiesu prakses vispārinājums, 15.lpp. Pieejams Augstākās tiesas interneta mājas lapā http://www.at.gov.lv).*

Tādējādi iestādes faktiskā rīcība ir tāda darbība vai bezdarbība, kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu (tātad nav darbība vai bezdarbība, kas veikta tāda procesa ietvaros, kas noslēdzas ar tiesību aktu) un kurai ir galīgā noregulējuma raksturs *(sal. Administratīvais process tiesā. Autoru kolektīvs. Dr.iur.J.Briedes vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2008, 167., 172., 175.-178.lapa)*. Galīgā noregulējuma rakstura nepieciešamība Administratīvā procesa likuma 89.pantā īpaši uzsvērta, tiešā tekstā norādot, ka iestādes procesuālās darbības (darbības, kurām trūkst galējā noregulējuma raksturs) nav faktiskā rīcība (šeit jāņem vērā, ka ar jēdzienu *procesuālās darbības* administratīvajā procesā apzīmē jebkuras starpdarbības, kas tiek veiktas kāda lēmuma pieņemšanas ietvaros *(sk. Faktiskās rīcības jēdziens – pazīmes un to interpretācija. Tiesu prakses vispārinājums, 15.lpp. Pieejams Augstākās tiesas interneta mājas lapā http://www.at.gov.lv un Administratīvais process tiesā. Autoru kolektīvs. Dr.iur. J.Briedes vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2008, 174.lapas apakšsvītras piezīmi).*

Atziņa, ka par faktisko rīcību nevar uzskatīt kāda tiesību akta izdošanas un apstrīdēšanas procesā veiktās starpdarbības, izriet arī no vairākiem Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 27.marta spriedumu lietā SKA-90).*

[13] Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav apmierināta ar iestādes rīcību (darbību un bezdarbību), kas noslēgusies ar iestādes atteikumu uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību saistībā ar pieteicējas automašīnai nezināmas personas nodarītiem bojājumiem.

Tādējādi tiesa secina, ka pieteicēja vēlas sūdzēties par iestādes rīcību (darbību vai bezdarbību), kas bijusi vērsta uz jautājuma par administratīvā pārkāpuma lietvedības ierosināšanu izlemšanu. Tas savukārt nozīmē, ka galīgā noregulējuma raksturs konkrētajā gadījumā konstatējams lēmumam, ar kuru iestāde atteikusies ierosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību, nevis darbībām, kuru rezultātā iestāde nonākusi pie šāda lēmuma. Līdz ar to pieteicējas pārsūdzētā iestādes rīcība nav atzīstama par iestādes faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē, bet gan par iestādes starpdarbu, kas veikta, iestādei pieņemot lēmumu ar galīgo noregulējumu (atteikumu uzsākt lietvedību). Turklāt tiesa norāda, ka lēmums atteikties uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību ir atteikums uzsākt tādu

procesu, kura rezultātā būtu izdodams tiesību akts. Tātad visas darbības, kuras tiek veiktas šāda procesa ietvaros, ir vērstas uz tiesisku seku dibināšanu (vai atteikumu dibināt tiesiskas sekas), nevis uz faktisku seku radīšanu. Arī šī iemesla dēļ secināms, ka pieteicējas pārsūdzētā iestādes rīcība nav faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē.

[14] Saskaņā ar LAPK 238.[1]panta ceturto daļu iestādes lēmumu atteikties uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā var apstrīdēt augstākā iestādē trīsdesmit dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas. Ja nav augstākas iestādes vai tā ir Ministru kabinets, lēmumu var pārsūdzēt administratīvajā rajona tiesā. Administratīvās rajona tiesas nolēmums ir galīgs.

Kā norādījis Augstākās tiesas Senāts, atteikums uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā ir procesuāls lēmums, kura apstrīdēšanas un pārsūdzības kārtību noteic Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1]pants ar mērķi nodrošināt personai tiesības uz tiesas kontroli pār to, vai iestāde pamatoti uzskatījusi, ka administratīvā pārkāpuma lietvedība nav uzsākama *(sk., piemēram, Senāta 2011.gada 29.septembra rīcības sēdes lēmuma SKA-731/2011 9.punkta pēdējo rindkopu)*. Senāts arī uzsvēris, ka personas sūdzība par iestādes atteikumu uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību ir nošķirama no Administratīvā procesa likuma 184.pantā minētajiem pieteikumiem *(sk. Senāta 2010.gada 21.decembra lēmuma SKA-945/2010 7.punktu).*

Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā tiesā ir pārsūdzēts iestādes lēmums atteikties uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikumā un tā papildinājumos ietvertie prasījumi, tostarp saistībā ar iestādes rīcību, atbilst LAPK 238.[1]panta ceturtajā daļā paredzētajai sūdzībai. Minētais pamatojams ar to, ka vienmēr, kad tiesā ir pārsūdzēts kāds lēmums (vai tas būtu administratīvais akts vai pārsūdzībai pakļauts procesuāls lēmums ar galīgā noregulējuma raksturu), tiesa, vērtējot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, vienlaikus vērtē arī visu konkrētā lēmuma pieņemšanas procesu, tātad arī iestādes rīcību attiecīgā lēmuma pieņemšanas gaitā. Tas savukārt nozīmē, ka arī gadījumos, kad persona izvirza konkrētus iebildumus ne tikai pret pašu lēmumu, bet arī pret lēmuma pieņemšanas ietvaros iestādes veikto rīcību, šāds prasījums joprojām iekļaujas prasījumā par pārsūdzēto lēmumu.

Līdz ar to pieteicējas iesniegtais pieteikums vērtējams kā sūdzība LAPK 238.[1]panta ceturtās daļas izpratnē.

[15] Pieteicēja un pieteicējas pārstāvis, argumentējot savu nostāju par to, ka pārsūdzētā iestādes rīcība ir vērtējama kā iestādes faktiskā rīcība, tiesas sēdē citstarp uzsvēra, ka iestāde patvaļīgi atzinusi, ka konkrētajā gadījumā pret pieteicēju ir izdarīts administratīvais pārkāpums. Pieteicēja norādīja, ka pieteicējas automašīnai nodarītie bojājumi, iespējams, liecina par noziedzīgu nodarījumu (svešas mantas tīšu bojāšanu). Līdz ar to, pieteicējas un viņas pārstāvja ieskatā, konkrētajā gadījumā iestādes rīcību nevar vērtēt tikai kā rīcību lēmuma par administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanu kontekstā. Šī rīcība esot jāvērtē arī no aspekta, vai iestāde ir visu pārbaudījusi, lai atklātu un izmeklētu iespējamu noziedzīgu nodarījumu. Līdz ar to pieteicēja sūdzas par iestādes rīcību, nepildot likumā "Par policiju" noteiktos pienākumus garantēt personu un sabiedrības drošību un atklāt noziedzīgus nodarījumus, meklēt personas, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, veikt izmeklēšanu, nodrošināt noteiktā kārtībā kriminālistikas speciālista piedalīšanos izmeklēšanas darbībās.

Šajā sakarā tiesa norāda, ka administratīvā procesa kārtībā nav izskatāms jautājums par policijas rīcību, kas saistās ar noziedzīgu nodarījumu konstatēšanu, atklāšanu un izmeklēšanu. Visas darbības, kuras policija veic vai neveic saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem no administratīvo tiesu kompetences viedokļa ir vērtējamas kā kriminālprocesuālas darbības (darbības, kas vērstas uz kriminālprocesuālu lēmumu pieņemšanu vai atteikumu veikt kriminālprocesuālas darbības). Savukārt kriminālprocesuālas darbības nav pakļautas administratīvo tiesu kontrolei. Šāda nostāja, kopsakarā interpretējot Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas normu (administratīvā akta definīcija, kurā citstarp norādīts, ka administratīvais akts nav kriminālprocesuāls lēmums) un 89.panta normu (faktiskās rīcības

definīciju), konsekventi pausta arī administratīvo tiesu judikatūrā. Proti, judikatūrā atzīts, ka pilnīgai iestādes faktiskās rīcības pazīmju konstatēšanai ne vienmēr pietiek ar Administratīvā procesa likuma 89.pantā ietverto definīciju. Faktiskās rīcības konstatēšanai nepieciešams Administratīvā procesa likuma 89.pantu interpretēt kopsakarā ar tā paša likuma 1.panta trešajā daļā ietverto administratīvā akta jēdzienu. Minētais pamatojams ar to, ka atšķirība starp šiem diviem administratīvā procesa pamatinstrumentiem – administratīvo aktu un faktisko rīcību – ir tā, ka viens rada tiesiskas sekas (ir tiesību akts), savukārt otrs – faktiskas sekas, bet visas pārējās pazīmes sakrīt. Līdz ar to, ievērojot, ka likumā administratīvā akta jēdzienam dots detalizētāks skaidrojums, lai noskaidrotu faktiskās rīcības jēdziena tvērumu, izmantojama arī Administratīvā procesa likuma 1.panta trešā daļa. Tā rezultātā savukārt secināms, ka par iestādes faktisko rīcību nevar atzīt ar kriminālprocesuāliem jautājumiem saistītu iestādes darbību vai bezdarbību *(sk., piemēram, Senāta 2005.gada 7.jūnija lēmumu SKA-281, 2008.gada 4.marta spriedumu SKA-140/2008 un 2010.gada 21.maija lēmumu SKA-528/2010).*

Tādējādi administratīvā procesa kārtībā nav izskatāmi personu prasījumi saistībā ar to, ko iestāde ir vai nav darījusi iespējamu noziedzīgu nodarījumu sakarā. Līdz ar to konkrētās lietas ietvaros tiesai ir tiesības vērtēt iestādes rīcību vienīgi no atteikuma uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību viedokļa.

II

[16] Uzklausījusi procesa dalībniekus un pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais iestādes lēmums atteikt ierosināt administratīvā pārkāpuma lietu, kā arī šā lēmuma pieņemšanas gaitā iestādes veiktā rīcība vērtējami kā tiesiski, līdz ar to pieteicējas sūdzība ir noraidāma.

[17] Kā jau minēts, lietā ir strīds par to, vai konkrētajā gadījumā iestāde pamatoti atteicās uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību un vai iestādes rīcība, kas noslēdzās ar pārsūdzēto lēmumu, vērtējama kā tiesiska.

Lietas izskatīšanas ietvaros tiesa ir konstatējusi šā sprieduma aprakstošajā daļā norādītos, kā arī turpmāk analizētos faktiskos apstākļus:

[17.1] 2011.gada 12.februārī pieteicēja konstatēja savai automašīnai nodarītos bojājumus. Pēc pieteicējas izsaukuma notikuma vietā ieradās Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas pārvaldes jaunākais inspektors un sastādīja Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu Nr.EZ 233593 *(19.lietas lapa).* Protokolā kā notikuma vieta norādīta Brīvības gatve 428, ar atrunu "pagalmā". Kā notikuma apraksts norādīts, ka nenoskaidrots vadītājs vadīja nenoskaidrotu transportlīdzekli un uzbrauca stāvošam transportlīdzeklim Opel Omega ar reģistrācijas numuru */reģistrācijas numurs/* un no notikuma vietas aizbrauca nezināmā virzienā. Kā ceļu satiksmes negadījuma iemesls norādīta droša intervāla neievērošana. Protokolā fiksēts, ka pieteicējas automašīnai bojātas kreisās puses priekšējās un aizmugurējās durvis, kā arī kreisais aizmugures skata spogulis. Tāpat protokolā norādīts, ka liecinieki uz vietas nepieteicās, ka konkrētajā vietā nav konstatējamas riepu pēdas, bremzēšanas pēdas, kā arī nav atrodamas nolauztas transportlīdzekļa daļas un citi priekšmeti (atlūzumi, krāsas pēdas). Protokolā vienlaikus norādīts, ka konkrētajā vietā bija sniegs (uzzīmētajā notikuma vietas shēmā pat iezīmēts sniega valnis). Protokolā fiksēts, ka apskates ietvaros tika izmantots fotoaparāts un mērlente. Protokolā norādīts, ka tam pievienots *E.N.* paskaidrojums.

Pieteicēja ar protokolu bija iepazīstināta un tam piekrita, ko apliecina pieteicējas paraksts protokola sadaļā "Iepazinos un piekrītu";

[17.2] protokolam pievienotajā pieteicējas paskaidrojumā *(18.lietas lapa)* norādīts, ka 2011.gada 10.februārī ap plkst. 23.00 pieteicēja savu automašīnu Opel Omega, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, novietoja iebrauktuves, kas atrodas pretī Silciema ielai 2 (aiz veikala „Maksima", Brīvības un Silciema ielas stūrī), labajā malā starp divām citām automašīnām, kuru numurus pieteicēja neievēroja. Pieteicējas automašīnai uz to brīdi ārēji

bojājumi virsbūvē nebija. 2011.gada 12.februārī ap plkst. 10.00, pieejot pie sava transportlīdzekļa, pieteicēja konstatējusi, ka tam bojāts kreisās puses atpakaļskata spogulis – spoguļa stikls karājās vados, bet korpuss bija pieliekts pie transportlīdzekļa virsbūves. Notīrot sniegu no transportlīdzekļa, pieteicēja konstatējusi, ka bojātas arī transportlīdzekļa kreisās puses durvis, proti, uz priekšējām durvīm bijusi švīka un skrāpējumi, bet aizmugurējām durvīm bijis dziļāks iespiedums - švīkojums. Pieteicēja norādījusi, ka transportlīdzekļa apkārtnē nekādas pēdas neredzēja, jo viss bija apsnidzis. Pieteicēja konkrētas personas aizdomās par izdarīto netur, bet spriežot pēc bojājumu rakstura un izvietojuma, to varēja izdarīt kāds no veikala „Maksima" preču piegādātājiem ar smago automašīnu.

[17.3] policijas amatpersonas, kas sastādīja ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu, veica arī notikuma vietas fotografēšanu. Par to liecina gan protokolā ietvertā norāde, ka apskatē tika izmantots fotoaparāts, gan atbildētāja iesniegtā fototabula (uz lapas izdrukāti pieci fotoattēli) *(21.lietas lapa)*. Ņemot vērā, ka pieteicēja un viņas pārstāvis apšaubīja šo fotogrāfiju izcelsmi un attiecināmību uz konkrēto notikumu, jo uz foto izdrukas nav norādīts izgatavošanas laiks, vieta, izgatavotājs un viņa paraksts, iestāde tiesai iesniedza konkrētās fotogrāfijas elektroniskā formātā kompaktdiskā. Kompaktdiskā ietverti divas dokumentu mapes, no kurām viena saucas "CPB inspektoru foto 12.02.2011. prot. EZ 233593". Šajā mapē ir piecas digitālas fotogrāfijas (tieši tās pašas, kas lietas materiālos iepriekš iesniegtajā fototabulā). No fotogrāfiju faila informācijas redzams, ka tās uzņemtas 2011.gada 12.februārī no plkst. 11.43. līdz plkst.11.44 (ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā norādīts, ka apskate veikta 2011.gada 12.februārī plkst.11.40). Fotogrāfijās redzama ielas malā sniegā novietota automašīna ar valsts reģistrācijas numuru */reģistrācijas numurs/* (proti, pieteicējas automašīna). Fotogrāfijās redzams, ka automašīnas kreisās puses atpakaļskata spogulis ir bojāts (aizlauzts, pielocīts un daļa spoguļa karājas). Fotogrāfijās redzams, ka automašīnas kreisās puses durvīs ir ieskrāpējums (aizmugurējās durvīs arī bukte).

[17.4] 2011.gada 14.februārī iestāde atteica administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu. Lēmums rezolūcijas veidā noformēts uz ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokola. Kā lēmuma pamatojums norādīts LAPK 238.^{1}panta pirmās daļas 2.punkts un 239.panta 1.punkts.

2011.gada 14.martā pieteicēja šo sākotnējo lēmumu apstrīdēja. Apstrīdēšanas iesniegumu pieteicēja nodēvējusi par sūdzību par lēmumu atteikties uzsākt administratīvo lietvedību. Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja norādījusi, ka viņas automašīnai nodarīti bojājumi un šādos apstākļos nav pieļaujams atteikums uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību. Tāpat pieteicēja norādījusi, ka policijas amatpersonas nav izdarījušas nevienu darbību, lai noskaidrotu nodarījumā vainojamo personu un citus ar notikumu saistītos apstākļus. Pieteicēja norādījusi, ka notikuma vieta atrodas pie veikala "Maxima", pie kura sienas piestiprinātas videonovērošanas kameras, pretī notikuma vietai atrodas veikala dienesta izeja, kā arī dzīvojamās mājas, tātad iespējams noskaidrot notikušā lieciniekus u.tml.

Uz pieteicējas sūdzības 2011.gada 15.martā izdarīta rezolūcija "*A.B.*" *(15.lietas lapa)*. Kā tiesai 2011.gada 3.jūnija vēstulē *(54.lietas lapa)* norādījis Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieka pienākumu izpildītājs, *A.B.* ir iestādes Sūdzību un iesniegumu izskatīšanas nodaļas vecākais inspektors, kurš veica procesuālās darbības saistībā ar *E.N.* sūdzības izskatīšanu. Tiesas sēdē *A.B.* kā liecinieks liecināja, ka pieteicējas apstrīdēšanas iesniegums bija nodots viņam nepieciešamo darbību veikšanai un lēmuma projekta sagatavošanai. Ievērojot minēto, tiesa uzskata, ka tai nav nekādas šaubas par to, ka *A.B.* bija amatpersona, kurai bija nodota konkrētās lietas izskatīšana (pieteicēja un pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē šo faktu apšaubīja).

[17.5] Tiesas sēdē liecinieks *A.B.* liecināja, ka iestādē tika saņemta pieteicējas sūdzība saistībā ar ceļu satiksmes negadījumu. Divu dienu laikā pēc lietas materiālu saņemšanas liecinieks aizbraucis uz notikuma vietu apskatīties, vai ir objektīvi iespējams iegūt vēl kādus papildu pierādījumus, kas konkrētajā gadījumā varētu ļaut noskaidrot administratīvā pārkāpuma izdarītāju. Liecinieks konstatējis, ka pie veikala "Maxima" ēkas aizmugures (iepretim vietai, kur 2011.gada 12.februārī bija novietota pieteicējas automašīna) ir

piestiprinātas divas videokameras. Abas kameras bijušas izvietotas paralēli sienai; viena vērsta uz veikala "Maxima" dienesta iebrauktuvi (kur tiek pievesta krava), otra – uz Brīvības ielas pusi. Liecinieks, apskatījies kameru izvietojumu, secinājis, ka tās nav vērstas tādā leņķī, ka šo videokameru ierakstā būtu iespējams redzēt to vietu, kurā bija novietota pieteicējas automašīna. Liecinieks videokameru novietojumu nofotografējis. Liecinieks nofotografējis arī notikuma vietas apkārti. Liecinieks konstatējis, ka tuvējās dzīvojamās mājas atradušās vismaz 40 metru attālumā no notikuma vietas, turklāt starp mājām un notikuma vietu bijusi zaļā zona, koki. Līdz ar to liecinieks secinājis, ka nav saprātīgi ticams, ka tuvējo māju iedzīvotāji no savu dzīvokļu logiem varētu būt redzējuši notikumu pietiekami skaidri, lai varētu aprakstīt pieteicējas automašīnai bojājumus nodarījušo automašīnu, ko turklāt apliecinot tas, ka neviens aculiecinieks konkrētajā lietā pats nebija pieteicies. No profesionālās pieredzes lieciniekam esot zināms, ka gadījumos, ja notikumam ir kāds aculiecinieks, kurš ir gatavs liecināt, tad šī persona pati piesakoties vai nu policijā, vai, piemēram, atstājot informāciju uz cietušās personas automašīnas (piespraužot lapiņu u.tml.). Līdz ar to liecinieks izlēmis, ka tuvējo māju iedzīvotāju apjautāšana būtu nelietderīga. Tad liecinieks iegājis "Maxima" veikalā un aprunājies ar veikala apsargu. Veikala apsargs norādījis, ka nekas par 2011.gada 12.februarī notikušu ceļu satiksmes negadījumu nav dzirdēts, viņš pats neko nav redzējis. Veikala apsargs paskaidrojis arī to, ka pie veikala ēkas izvietotas videokameras tehnisku iemeslu dēļ ierakstu vispār neveicot. Ņemot vērā, ka apsargs noderīgu informāciju nav varējis sniegt, liecinieks nav sastādījis veikala apsarga aptaujāšanas protokolu.

[17.6] tiesai iesniegta liecinieka *A.B.* izgatavoto fotogrāfiju izdrukas fototabula *(20.lietas lapa)* (par kurām liecinieks apliecināja, ka tās ir tās fotogrāfijas, kuras viņš uzņēma, sakarā ar pieteicējas sūdzību, apskatot notikuma vietu). Ņemot vērā, ka pieteicēja un viņas pārstāvis apšaubīja šo fotogrāfiju izcelsmi un attiecināmību uz konkrēto notikumu, jo uz foto izdrukas nav norādīts izgatavošanas laiks, vieta, izgatavotājs un viņa paraksts, iestāde tiesai iesniedza konkrētās fotogrāfijas elektroniskā formātā kompaktdiskā. Kompaktdiskā ietvertas divas dokumentu mapes, no kurām vienas saturu tiesa aplūkoja jau šā sprieduma 17.3.punktā. Otrā mape nosaukta "16.03.2011. Brīvības gatve Nr.428 apsekošana EZ 233593". Šajā mapē ir deviņas digitālas fotogrāfijas (tieši tās pašas, kas lietas materiālos iepriekš iesniegtajā fototabulā). No fotogrāfiju faila informācijas redzams, ka tās uzņemtas 2011.gada 16.martā no plkst. 16.55.-16.59. Trijās fotogrāfijās fotografētas pie ēkas sienas izvietotas videokameras. Kameras izvietotas paralēli ēkas sienai, vizuāli izskatās vērstas slīpā leņķī gar ēkas sienu. Pārējās fotogrāfijās redzama neliela ēka (kā pieteicēja paskaidroja, elektrības mājiņa), kā arī attālumā aiz kokiem esoša dzīvojamā ēka. Visās fotogrāfijās vienojošais ir tas, ka tajās kaut kādā daļā ir iekļauta tās ēkas (vai vismaz tai analogas ēkas) daļa, pie kuras izvietotas videokameras. Fotogrāfijās redzama pelēkas krāsas automašīna, kas novietota iepretim ēkai ar videokamerām. Kā tiesas sēdē paskaidroja liecinieks, šo automašīnu viņš fotografējis, jo tā atradusies apmēram tajā pašā vietā, kurā 2011.gada 12.februārī bija bijusi novietota pieteicējas automašīna.

Pieteicēja un viņas pārstāvis nenoliedza, ka fotogrāfijās redzamā vieta ir tā, kurā pieteicēja automašīnu bija novietojusi, bet uzsvēra, ka ar šīm fotogrāfijām nekas netiek apliecināts. Tiesa savukārt uzskata, ka no iesniegtajām fotogrāfijām un to uzņemšanas laika tiesai ir iespējams pārliecināties, ka liecinieks, kā liecinājis, tiešām pēc pieteicējas sūdzības saņemšanas bija devies uz notikuma vietu un veicis tās apskati, proti, apskatījies, vai vieta, kurā pieteicēja bija novietojusi savu automašīnu, varēja būt nofilmēta ar veikala "Maxima" videokamerām, kā arī apskatījies, cik tuvu notikuma vietai ir dzīvojamās mājas.

[17.7] Pieteicēja tiesai iesniedza uz papīra lapas izdrukātas divas fotogrāfijas *(44.lietas lapa)*, kurās redzamas automašīnas un aiz tām attālumā aiz kokiem dzīvojamās mājas (vienā fotogrāfijā piecstāvu dzīvojamā māja, otrā – divpadsmit stāvu dzīvojamā māja).

[18] Izvērtējusi iepriekš aprakstītos apstākļus kopsakarā, tiesa uzskata, ka no tiem ir secināms, ka sākotnējā lēmuma pieņemšanas ietvaros policijas amatpersona, sastādot Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu, veica notikuma vietas apskati, konstatēja

pieteicējas automašīnai veiktos bojājumus, kā arī konstatēja, ka notikuma aculiecinieki nav pieteikušies un no tās automašīnas, ar kuru pieteicējas automašīnai bojājumi nodarīti, nav palikušas nekādas pēdas. Savukārt apstrīdēšanas stadijā iestādes amatpersona vēlreiz devās uz notikuma vietu, konstatēja tuvējo dzīvojamo māju atrašanās vietu, veikala "Maxima" ēkas videokameru izvietojumu, kā arī to, ka veikala "Maxima" apsardzes darbiniekam nekas nav zināms (nav dzirdēts vai redzēts) par konkrēto notikumu.

Tiesa nepiekrīt pieteicējas pārstāvja viedoklim, ka apstrīdēšanas stadijā iestādes veiktās darbības nevar vērtēt kā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas ietvaros veiktas darbības, jo liecinieka liecības neesot ticamas, pievienoto fotogrāfiju izcelsme esot apšaubāma, turklāt iestādes amatpersona nav sastādījusi ne atkārtotas apskates protokolu, ne veikala "Maxima" apsardzes darbinieka aptaujāšanas protokolu, ne protokolu par videokameru apsekošanu.

Tiesa norāda, ka tai nav pamata neticēt liecinieka sniegtajām liecībām, turklāt tajās liecinātais saskan ar lietas materiālos esošajām fotogrāfijām un šo fotogrāfiju failos esošo informāciju par fotogrāfiju izgatavošanas laiku. Administratīvā apgabaltiesa (kas saskaņā ar spēkā esošo regulējumu ir pēdējās instances tiesa, kas izskata administratīvā pārkāpuma lietas par piemēroto sodu pēc būtības) ir konsekventi atzinusi, ka policistu liecības un paskaidrojumi nav absolūti ticami un neapstrīdami, tomēr tiem ir augsta ticamības pakāpe, un lai konstatētu, ka policists sniedzis nepatiesas liecības, ir nepieciešami pārliecinoši pierādījumi *(sk., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 4.februāra sprieduma lietā Nr. A42764408 11.3.punktu, kā arī 2010.gada 14.janvāra sprieduma lietā Nr.AA43-0088-10 7.2.punktu, 2009.gada 9.februāra sprieduma lietā Nr. A42470405 10.punktu un 2008.gada 27.augusta sprieduma lietā Nr.AA43- 0554-08 11.1.punktu).* Konkrētajā gadījumā tiesa neatrod lietā nevienu ticamu un pārliecinošu pierādījumu tam, ka policijas darbinieki konkrētajā gadījumā būtu subjektīvi ieinteresēti kaitēt pieteicējai un "piesegt" personu, kas pieteicējas automašīnai nodarīja kaitējumu. Uz šādiem faktiem nenorāda arī pieteicēja. Līdz ar to tiesa uzskata, ka liecinieka liecības konkrētajā lietā ir vērtējamas kā pierādījums tam, kādas darbības iestāde ir veikusi pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas gaitā.

Attiecībā uz to, ka liecinieka veiktajām darbībām nav sastādīti attiecīgi protokoli, tiesa norāda, ka administratīvā pārkāpuma procesā (atšķirībā no kriminālprocesa) likums neizvirza prasību jebkurai darbībai, kas tiek veikta, sastādīt attiecīgu protokolu. Minētais pamatojams ar to, ka pārkāpumi, par kuriem paredzēts administratīvais sods, no sabiedriskās bīstamības viedokļa nav tik smagi kā noziedzīgs nodarījums, un arī paredzētie sodi ir vieglāki kā sodi, kas paredzēti par noziedzīgiem nodarījumiem, tāpēc likumdevējs administratīvā pārkāpuma lietas procesu ir veidojis vienkāršāku salīdzinājumā ar kriminālprocesu *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 17.novembra lēmumu AA43-2797-06)*. Turklāt tiesa uzskata, ka gadījumā, ja kādai darbībai, kurai protokola sastādīšana būtu nepieciešama, bet kādu iemeslu dēļ tas nav izdarīts, tas nenozīmē, ka līdz ar to ir izslēgta konkrētās darbības *veikšanas* pierādīšana ar citiem pierādīšanas līdzekļiem, piemēram, liecinieka liecībām (apšaubāma varētu būt šādas darbības rezultātā iegūto pierādījumu izmantošana, pierādot kādas personas vainu, tomēr pašu faktu, ka konkrēta darbība ir veikta, tiesas ieskatā, var pierādīt arī ar citiem pierādīšanas līdzekļiem).

[19] Konkrētajā gadījumā pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar LAPK 239.panta 1.punktu. Kaut arī sākotnējā lēmumā, kā to pamatoti norādījusi pieteicēja, nav paskaidrots, kuru tieši no šajā normā paredzētajiem apstākļiem iestāde ir uzskatījusi par pamatu atteikumam uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību, no pārsūdzētā lēmuma redzams, ka, iestādes ieskatā, pamats atteikumam rosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību ir tas, ka, iestādes ieskatā, konkrētajā gadījumā nebija iespējams noskaidrot administratīvā pārkāpuma subjektu.

Saskaņā ar LAPK 239.panta 1.punktu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma *vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva*.

No minētās tiesību normas izriet, ka gadījumā, ja nav konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs, tad iestādei nav tiesību uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību. Tas

savukārt nozīmē, ka iestādei jau pirms administratīvā pārkāpuma lietas ierosināšanas ir pienākums pārliecināties, vai konkrētajā gadījumā nepastāv kāds no LAPK 239.pantā paredzētajiem apstākļiem, tātad tostarp, vai notikumā ir konstatējams pārkāpuma sastāvs *(sal. sk. Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 17.novembra lēmuma AA43-2797-06 7.punkta trešo rindkopu).*

Kā atzīts administratīvo tiesu praksē, apstāklis, kad konkrētam notikumam nav iespējams noskaidrot subjektu, ir vērtējams kā administratīvā pārkāpuma sastāva trūkums LAPK 239.panta 1.punkta izpratnē *(sk., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 19.aprīļa sprieduma AA43-0373-11 8., 9.punktu, kā arī Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 1.oktobra lēmumu lietā Nr.A42570408 un 2009.gada 10.novembra nolēmumu lietā Nr. A42443208. Šajās lietās tiesa atzinusi, ka, lai arī ir noticis ceļu satiksmes negadījums, tā kā nav objektīvi iespējams noskaidrot autovadītāju, kurš izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, secināms, ka notikumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva (iztrūkst administratīvā pārkāpuma sastāvdaļa – subjekts)).*

Ievērojot minēto tiesa uzskata, ka izskatāmajā lietā ir nepieciešams pārliecināties par to, vai iestādei objektīvi bija iespējams noskaidrot personu, kas bija nodarījusi bojājumus pieteicējas *E.N.* automašīnai.

[20] Izvērtējusi iestādes veiktās darbības, tiesa piekrīt iestādei, ka konkrētajā gadījumā iestādei objektīvi bija saprātīgs pamats secināt, ka pārkāpuma subjektu nevar noskaidrot.

[20.1] Tiesa nepiekrīt pieteicējai, ka konkrētajā gadījumā iestādei bija jāizmanto ekspertīzes iespējas. Kā norādīts Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā, notikuma vietā nebija atrodamas nekādas pārkāpuma izdarītāja atstātas pēdas (ne krāsas paraugi, ne atlūzas). Pieteicēja pati šo protokolu, tam piekrītot, bija parakstījusi, tātad arī pati pieteicēja pie protokola sastādīšanas piekrita, ka konkrētajā gadījumā nekādas pēdas nav konstatējamas. Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka nav iespējams piesaistīt ekspertīžu iestāžu palīdzību, jo ekspertīze objektīvi iespējama vienīgi tad, ja ir kaut kāds materiāls, ko var nodot ekspertīzei.

[20.2] Tiesa arī nepiekrīt pieteicējai, ka iestādei vajadzēja vainīgās personas atrašanai iesaistīt operatīvās darbības iestādes (tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis minēja iespējamu aģentu iesaistīšanu). Tiesa norāda, ka saskaņā ar Operatīvās darbības likuma 2.panta pirmo daļu operatīvās darbības uzdevumi ir personu aizsargāšana pret *noziedzīgiem* apdraudējumiem, *noziedzīgu nodarījumu* profilakse, to novēršana un atklāšana, *noziedzīgu nodarījumu* izdarījušo personu un pierādījumu avotu noskaidrošana, to personu meklēšana, kuras likumā noteiktajā kārtībā tiek turētas aizdomās, ir apsūdzētas vai notiesātas par *noziedzīga nodarījuma* izdarīšanu. Turklāt šā paša panta otrā daļa tiešā tekstā noteic, ka operatīvās darbības pasākumi citu uzdevumu un mērķu īstenošanai ir *aizliegti.*

Tādējādi operatīvās darbības pasākumu veikšana administratīvo pārkāpumu lietās ir aizliegta (kā jau minēts, ja, pieteicējas ieskatā, konkrētajā gadījumā iestādei bija jāizmeklē iespējams noziedzīgs nodarījums, tad šādā aspektā iestādes rīcība nav pakļauta administratīvās tiesas kontrolei).

[20.3] Attiecībā uz tuvējo dzīvojamo māju iedzīvotāju aptaujāšanu iestāde ir paskaidrojusi, ka uzskatīja to par nelietderīgu, jo no profesionālās pieredzes ir zināms, ka gadījumos, ja kāds ir redzējis pārkāpumu, tad šīs personas pašas ziņo policijai vai cietušajai personai. Turklāt iestāde, izvērtējot iedzīvotāju aptaujāšanas lietderīgumu, esot ņēmusi vērā arī to, ka tuvējās dzīvojamās mājas nav bijušas tieši blakus, bet gan attālāk, ka bijusi ziema, kad diennakts gaišais laiks ir īss, snidzis sniegs, turklāt pieteicējas automašīna no novietošanas līdz bojājumu atklāšanai konkrētajā vietā stāvējusi divas dienas. Tiesa konkrētajā gadījumā piekrīt iestādei, ka šādos apstākļos, kad ceļu satiksmes negadījums nav noticis tieši pie kādas mājas logiem, bet gan apmēram 40 metru attālumā no mājām (par ko iespējams pārliecināties arī apskatoties notikuma vietas fotokarti www.rigis.lv (ortofoto)), vēl jo vairāk, ja starp mājām un notikuma vietu ir koki, turklāt ir sasnidzis dziļš sniegs (kā tas redzams no lietā esošajām 2011.gada 12.fenruārī uzņemtajām fotogrāfijām), ir apšaubāms, ka kāda persona varētu būt redzējusi pārkāpumu, turklāt tik skaidri, lai varētu sniegt vainīgās personas noskaidrošanai

noderīgu informāciju. Tiesa uzskata, ka tai nav pamata neticēt iestādes sniegtajai informācijai par profesionālo pieredzi saistībā ar aculiecinieku noskaidrošanu *(57.lietas lapa).* Tiesa ņem vērā, ka pārkāpumu izmeklēšana ir iestādes ikdienas darba sastāvdaļa, un tiesai nav pamata apšaubīt, iestādes kompetenci izvērtēt, kādas darbības konkrētā gadījumā varētu nest kādu rezultātu. Tiesa uzskata, ka iestādei, lemjot par veicamo darbību lietderību, ir jāizvērtē potenciālā iespēja konkrētās darbības rezultātā noskaidrot izskatāmajā jautājumā būtiskus apstākļus. Tiesa piekrīt, ka gadījumā, ja iestādes ilgstoša profesionāla pieredze liecina, ka notikuma vietas tuvumā esošo dzīvojamo māju iedzīvotāju aptaujāšana nav lietderīga, tad vairāk kā 225 cilvēku aptaujāšana tikai tāpēc, ka pastāv hipotētiska iespēja, ka kāds kaut ko tomēr ir redzējis, vienīgi nav pats par to ziņojis, būtu samērojama ar iestādes resursiem un izmeklējamā nodarījuma smagumu. Konkrētajā gadījumā tiesa nesaskata, ka iestāde būtu nepamatoti secinājusi, ka tuvējo māju iedzīvotāju aptaujāšana ir nelietderīga.

[20.4] Tiesa vienlaikus norāda, ka, tās ieskatā, veikala "Maxima" darbinieku aptaujāšanu un iespējamības izmantot veikala "Maxima" videokameru ierakstu noskaidrošanu iestādei būtu vajadzējis izdarīt jau pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas. Tomēr šāda sākotnējās iestādes kļūda, tiesas ieskatā, nav novedusi pie nepareiza rezultāta, jo, kā jau minēts, iestāde šos apstākļus noskaidroja apstrīdēšanas stadijā un secināja, ka arī tādā veidā nav iespējams iegūt kādus papildu pierādījumus. Apstrīdēšanas stadijā augstāka iestāde var labot zemākas iestādes pieļautās kļūdas attiecībā uz informācijas un pierādījumu iegūšanu, lietas dalībnieku uzklausīšanu, administratīvā akta pamatojumu u.tml. *(sk. J.Briede „Administratīvā akta apstrīdēšana: Administratīvā procesa likuma 75.-81.pants", Administratīvais process: likums, prakse, komentāri. Rīgā: Latvijas Vēstnesis, 2005, 188.lpp., kā arī Senāta 2011.gada 25.februāra lēmuma SKA-413/2011 12.punktu vai 2008.gada 8.februāra sprieduma SKA-14/2008 16.punktu).*

[21] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka iestādes veiktās darbības (kuras tiesa konstatēja šā sprieduma 17.punktā) ir vērtējamas kā darbības, kuras iestāde saprātīgi varēja veikt, lai noskaidrotu pieteicējas automašīnas bojājumu nodarītāju. Proti, tiesas ieskatā, iestāde, veicot konkrētās darbības, ir darījusi visu saprātīgi iespējamo, lai vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrotu lietas apstākļus (kas saskaņā ar LAPK 237.pantu ir administratīvo pārkāpumu lietvedības uzdevums). Tādējādi tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā iestādei objektīvi nebija iespējams noskaidrot administratīvā pārkāpuma izdarītāju, līdz ar to iestāde pamatoti ar pārsūdzēto lēmumu atteikusies uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību.

[22] Tiesa vienlaikus konstatē, ka iestāde, pieņemot sākotnējo lēmumu, nokavēja LAPK 238.[1]panta pirmajā daļā noteikto diennakts termiņu. Proti, pieteicēja par notikumu bija paziņojusi 2011.gada 12.februārī, bet sākotnējais lēmums (rezolūcija par atteikšanos ierosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību) tika pieņemts tikai 2011.gada 14.februārī. Tomēr, tiesas ieskatā, šāds iestādes procesuāls pārkāpums vērtējams kā nebūtisks, jo nav ietekmējis rezultātu pēc būtības. Turklāt LAPK 238.[1]pants izņēmuma gadījumā pieļauj lēmumu saistībā ar administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu pieņemt 10 dienu laikā.

Tiesas ieskatā, labas pārvaldības principam neatbilst arī iestādes rīcība, par sākotnējo lēmumu pieteicējai paziņojot tikai tad, kad pieteicēja pati par to interesējās. LAPK 276.panta trešā daļa, uz kuru šajā sakarā atsaucās iestādes pārstāve, noteic, ka *lēmuma noraksts* cietušajam tiek nosūtīts pēc šīs personas lūguma, tomēr, tiesas ieskatā, tas nenozīmē, ka iestāde līdz ar to varētu vispār nepaziņot par lēmuma pieņemšanu kā tādu. Tiesas ieskatā, iestādei ir jāapzinās, ka cietusī persona, kas pati ir ataicinājusi policijas darbiniekus pārkāpuma konstatēšanai, ir ieinteresēta lietas turpmākā virzībā, līdz ar to no labas pārvaldības viedokļa iestādei vajadzētu šādai personai vismaz telefoniski paziņot par to, ka lēmums ir pieņemts, un, ja persona vēlas, lēmuma noraksts personai tiks izsniegts. Vienlaikus tiesa atzīst, ka sākotnējā lēmuma paziņošana konkrētajā gadījumā nav kavējusi pieteicēju iesniegt apstrīdēšanas iesniegumu, līdz ar to tas, ka iestādes rīcība no labas pārvaldības principa viedokļa vērtējama kritiski, nevar tikt uzskatīts par tādu procesuālu pārkāpumu, kas ietekmē lietu pēc būtības.

[23] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums un iestādes tā pieņemšanas gaitā veiktā rīcība kopumā atzīstami par pamatotiem.

[24] Ņemot vērā, ka, tiesas ieskatā, pieteicējas pieteikums daļā par pārsūdzēto lēmumu un tā pieņemšanas gaitā veikto rīcību ir noraidāms, noraidāms ir arī pamatprasījumam pakārtotais atlīdzinājuma prasījums. Minētais pamatojams ar turpmāk minēto.

Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu, kas nodarīts administratīvajā procesā, paredzētas arī Administratīvā procesa likuma 92.pantā. Minēto tiesību īstenošanu administratīvā procesa ietvaros detalizētāk regulē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums. Šā likuma 4.pants noteic, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot *prettiesisku* administratīvo aktu vai veicot *prettiesisku* faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā *prettiesiski* nav rīkojusies. Arī šā likuma 1.pants, kurā atspoguļots likuma mērķis, paredz, ka mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes *prettiesisku* administratīvo aktu vai *prettiesisku* faktisko rīcību.

Lai arī konkrētajā gadījumā ne pārsūdzētais iestādes lēmums, ne tā pieņemšanas ietvaros iestādes veiktās darbības nav vērtējami kā administratīvais akts vai iestādes faktiskā rīcība, tiesa uzskata, ka Latvijas Republikas Satversmē garantētās tiesības uz atlīdzinājumu ir atzīstamas arī tādos gadījumos, ja kaitējums ir nodarīts ar galīga noregulējuma procesuālu lēmumu (kāds pārsūdzēts šajā lietā). Tomēr arī šādos gadījumos atlīdzinājuma piešķiršanas priekšnoteikums ir iestādes lēmuma un tā pieņemšanas gaitā veiktās rīcības prettiesiskums.

Tā kā konkrētajā gadījumā tiesa iestādes rīcību un lēmumu, ko pieteicēja ir norādījusi kā kaitējuma izraisītāju, ir atzinusi par tiesisku, tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums par morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzinājumu ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 238.[1]panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *E.N.* sūdzību par Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2011.gada 7.aprīļa lēmuma Nr.1670 un šā lēmuma pieņemšanas ietvaros iestādes veiktās rīcības atzīšanu par prettiesisku, kā arī noraidīt *E.N.* prasījumu par morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese */paraksts/* I.Višķere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____I.Višķere
Rīgā, 2011.gada 24.oktobrī